

Osnovna šola Spodnja Šiška, Gasilska cesta 17, 1000 Ljubljana

VZGOJNI NAČRT OŠ SPODNJA ŠIŠKA

18. 11. 2024

KAZALO

Uvod	3
Podlaga za oblikovanje vzgojnega načrta	3
Vrednote	4
Vzgojna načela	4
Vzgojne dejavnosti	5
Sodelovanje s starši	9
Spremljanje in evalvacija	10
Sprejem vzgojnega načrta	11

1. UVOD

Vzgojni načrt je bil uveden v slovensko šolsko zakonodajo z novelo Zakona o osnovni šoli (uradni list RS 102/2007, ki je uzakonila, da mora vsaka osnovna šola oblikovati svoj vzgojni načrt. Pred tem je veljal Pravilnik o pravicah in dolžnostih učencev v osnovni šoli, ki je predpisoval ukrepe in vzgojno delovanje za vse šole enako.

Zakon o osnovni šoli je takrat v svojem 60. d členu šolam naložil dolžnost, da šole sama določi načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot iz 2. člena tega zakona, ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti okolja. Šola torej avtonomno oblikuje svoj vzgojni načrt, s katerim opredeli delovanje na posebnostih in značilnosti okolja v katerem deluje in lastnih posebnosti. Zato se v oblikovanje vzgojnega načrta vključuje vse, ki so neposredno vpleteni v delovanje šole (zaposlene, učence in starše), zato so potrebni med deležniki dobri medosebni odnosi, zaupanje in medsebojno usklajevanje in dogovarjanje.

Vzgojni načrt se lahko dopolnjuje in spreminja. Odraža temeljno usmeritev delovanja Osnovne šole Spodnja Šiška.

Vzgojni načrt šole je ključni dokument šole, ki določa okvire in možnosti vzgojnega delovanja šole.

2. PODLAGA ZA OBLIKOVANJE VZGOJNEGA NAČRTA

2.1. Pravna podlaga

Pravna podlaga za pripravo in sprejem vzgojnega načrta je 60. d člen zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13, 46/16 – ZOFVI-K, 76/23 in 14/24), v nadaljevanju ZOsn.

2.2. Namen vzgojnega načrta

Priprava vzgojnega načrta je povezana z uresničevanjem 2. člena ZOsn, ki opredeljuje cilje in vrednote izobraževanja. Z njim šola opredeli dejavnosti, ki jih izvaja, da so omogočeni pogoji za doseganje omenjenih ciljev in vrednot, pri tem pa upošteva potrebe in interese deležnikov ter posebnosti širšega okolja. Vzgojni načrt v skladu z 60. d členom ZOsn in Priporočili o načinih oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta šole, ki jih je izdal Direktorat za vrtce in šole Republike Slovenije (2008) tako opredeljuje:

- **Vrednote.**
- **Načela vzgojnih dejavnosti in delovanja šole.**
- **Vzgojne dejavnosti šole.**
- **Oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši.**
- **Spremljanje in evalvacijo.**
- **Sprejem.**

3. VREDNOTE

V šoli veljajo **družbeno sprejete** vrednote. Družbeno sprejete vrednote so zapisane tudi v Ustavi RS, Zakonu o osnovni šoli, konvencijah o človekovih in otrokovih pravicah, evropskih resolucijah o vzgoji in izobraževanju, in drugih dokumentih.

Starši, učenci in učitelji OŠ Spodnja Šiška so ob pripravi prvega vzgojnega načrta prepoznali naslednje vrednote kot najaktualnejše:

- **Medsebojno spoštovanje, razumevanje in dobri medsebojni odnosi.**
- **Enakopravno obravnavanje in pravičnost.**
- **Mir, red in dobra klima med poukom.**
- **Znanje in kvalitetni pouk.**

3.1. Medsebojno spoštovanje, razumevanje in dobri medsebojni odnosi

Medsebojno sodelovanje vseh udeležениh v vzgojno-izobraževalni proces in vpletenih v delovanje šole je neobhodno in je ključno za njeno dobro delovanje. Dobri medosebni odnosi, spoštovanje, konstruktivna komunikacija ter zmožnost sprejemanja dogovorov in reševanja konfliktov so temelj dobre šolske kulture. Zato se na OŠ Spodnja Šiška omenjena vrednota postavlja kot ena najpomembnejših. Cilj vseh udeležencev mora biti, da si prizadevajo tako v učenju, podajanju te vrednote, zgledu in upoštevanju te vrednote.

3.2. Enakopravno obravnavanje in pravičnost

Učitelji imajo zakonsko in moralno dolžnost obravnavati in ocenjevati vse učence po enakih objektivnih in merljivih kriterijih oz. merilih, in so dolžni intervencijo ali oceno učencu in staršem obrazložiti če to želijo. Kljub temu pa je pri tem potrebno upoštevati individualne posebnosti učencev in tudi razlike med njimi v njihovem pristopu do šolskega dela in odnosa do drugih, seveda v moralnih in zakonskih okvirih.

3.3. Mir, red in dobra klima med poukom

Doseganje vrednote je odgovornost vseh v učnem procesu. Enaka pravila vedenja pri pouku veljajo za vse predmete

3.4. Znanje in kvalitetni pouk

Odgovornost vseh v učnem procesu. Učiteljeva odgovornost je, da pripravi vsebino zanimivo in jo tako tudi poda. Dolžnost učencev je, da pridejo k pouku redno, pripravljeni, da imajo domače naloge in potrebščine in opravljajo dolžnosti po navodilih učiteljev. Odgovornost staršev je, da poskrbijo, da učenec opravi domačo nalogo, da hodi k pouku pripravljen in z vsemi potrebščinami.

4. VZGOJNA NAČELA

Vzgojna načela, ki jih je v skladu s priporočili šole upoštevati pri načrtovanju in izvajanju vzgojnih dejavnosti so;

- **načelo spoštovanja učencev in vzajemnega spoštovanja;**

- načelo omogočanja aktivnega sodelovanja učencev;
- načelo proaktivnega oziroma preventivnega delovanja;
- načelo sodelovanja s starši in usklajenosti pristopa šole in staršev;
- načelo združevanja pravic, odgovornosti in pravil;
- načelo vzpodbujanja samonadzora in samodiscipline;
- načelo strokovne avtonomije, usklajenosti vzgojnih dejavnikov in doslednosti;
- načelo osebnega zgleda;
- načelo trajnostnega razvoja;

Načela so pojasnjena v Priporočilih o načinih oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta (2008).

5. VZGOJNE DEJAVNOSTI

Na podlagi 60. d člena ZOsn ločimo vzgojne dejavnost glede na cilje na proaktivne in preventivne dejavnosti. Pod dejavnosti, ki jih šola izvaja za doseganje ciljev 2. člena omenjenega zakona, se določa tudi svetovanje, usmerjanje ter druge dejavnosti, ki so opredeljene v tej točki.

5.1. Proaktivne dejavnosti

Proaktivne dejavnosti so dejavnosti, katerih cilj je oblikovanje okolja, v katerem učenci uspešno zadovoljujejo temeljne telesne, duševne, socialne in duhovne potrebe, razvijajo samostojnost in samopodobo ter pridobijo čut za odgovornost.

Vrsta dejavnosti:	Dejavnost:
Dejavnosti, ki spodbujajo identiteto in pripadnost, odnose, samopodobo	• Šolske prireditve • Novoletni bazar • Šolski časopis • Valeta • Dan odprtih vrat • Šolski kros • Šolski atletski mnogoboj • Udeleževanje tekmovanj • Udeležba na zmajevem karnevalu • Izdelava novoletnega lampijona • Drugi projekti • Smiselna izbira dni dejavnosti • Organizacija nadstandardnih ekskurzij, taborov • Sodelovanje pri raziskovalnih nalogah • Zlata knjiga • Tekmovanje Športnik šole
Dejavnosti, ki učencem omogočajo da prispevajo k oblikovanju življenja na šoli	• Šolska skupnost • Zbiralne akcije papirja • Izdelava izdelkov za novoletni bazar

	Šolske prireditve, delavnice, dnevi dejavnosti, ki povezujejo učence po vertikali
Dejavnosti razvijanja šolske klime	- Usmerjene vsebine na razrednih urah - Sprotno reševanje problemov - Dosledno ukrepanje zaposlenih - Organizacija nadstandardnih ekskurzij, taborov
Dejavnosti, ki utrjujejo vrednote	- Obeleževanje pomembnih dni in praznikov s plakati, na šolskem radiu s prireditvami - Projekt Eko šola in ostali
Dejavnosti za zavedanje o pomenu zdravja, zavedanja o zasvojenostih, varnosti	- Obeleževanje pomembnih dni - Shema šolskega sadja - Projekt Zdrava šola - Delavnice Safe.si - Predavanja za starše in učitelje - Redne ankete in evalvacije stopnje varnosti, šolske klime

5.2. Preventivne dejavnosti

Preventivne dejavnosti so dejavnosti, ki šoli omogočajo oblikovanje varnega okolja. Preventivne dejavnosti, ki jih izvaja šola so:

Vrsta dejavnosti:	Dejavnost:
Oblikovanje šolskih dogovorov	- Oblikovanje dogovorov na razrednih urah - Smiselna določila v Hišnem redu in Pravilih šolskega reda - Dogovor o doslednih intervencijah strokovnih delavcev, pravila, doslednost
Načrtovanje in izvajanje razrednih ur v skladu z aktualno problematiko	- Pogovori z učenci - Socialne igre - Obravnava problemov preko pravljic - Igre vlog
Postopki za zagotavljanje varnosti	- Videonadzor - Dežurstva učiteljev - Spremljanje učencev nad normativi - Nadzor ustrezne opreme na športnih dneh in pri pouku športa - Dosledne intervencije in ukrepi
Navajanje na samokontrolo, sprejemanje odgovornosti, izboljšanje samovrednotenja	- Sodelovanje na tekmovanjih - Sodelovanje na prireditvah - Socialne igre - Sodelovanje na natečajih - Sodelovanje v projektih - Sodelovanje pri raziskovalnih nalogah

Spodbujanje komunikacije s starši	• Sodelovanje staršev pri oblikovanju individualnih in vzgojnih načrtov • Redno spodbujanje staršev k komunikaciji na sestankih • Redno obveščanje staršev • Pogovori s starši • Sklici izrednih roditeljskih sestankov
Opolnomočenje strokovnih delavcev	• Smiselni izbor izobraževanj za zaposlene • Tematske konference • Redni tedenski sestanki učiteljskega zbora
Sprotno razreševanje problemov	• Mediacija • Pogovori • Igre vlog • Socialne igre • Sodelovanje med strokovnimi delavci • Pogovorne ure

5.3. Svetovanje

Svetovanje in usmerjanje je namenjeno učencem, posredno pa tudi njihovim staršem. Gre za širok spekter svetovanja in usmerjanja: pri učni problematiki, osebnostnih zadregah in težavah, pri razreševanju med vrstniških problemov in sporov, pri razreševanju navzkrižnih mnenj med učitelji in učenci, med učitelji in starši, ko starši ne zmorejo rešiti nastale kritične situacije s svojimi otroki in podobno. Učenci potrebujejo svetovanje in usmerjanje pri razvijanju samopodobe, samokontrole in pri razvijanju odgovornosti za lastne odločitve in ravnanja ter pri prevzemanju odgovornosti. S pomočjo svetovanja in usmerjanja učenci razvijajo zavedanje svobodnih izbir v mejah, ki jih postavlja skupnost.

Usmerjanje in svetovanje lahko poteka v času pouka oziroma šolskih obveznosti (ure oddelčnih skupnosti) ali v času izven pouka (pogovorne ure učiteljev, pred ali po pouku, ob sprotnem reševanju problemov in drugih priložnostih, za kar se sproti dogovarjamo z učencem/z učenci oziroma s starši. Izvajajo ga strokovni delavci in sodelavci šole.

Svetovanje in usmerjanje poteka v obliki pogovora med delavci šole in učenci. Ta oblika vzgojnega dela poteka takrat, ko učenec ali skupina učencev enkrat ali občasno kršijo pravila šolskega reda. V primerih, ko strokovni delavec presodi, da se pri učencu pojavljajo težave in nesprejemljive oblike vedenja, katerih šolska obravnava ne more omiliti, izboljšati ali odpraviti, staršem predlaga obravnavo v zunanjih strokovnih ustanovah (psihološka, psihiatrična, pedagoška, zdravniška, socialna pomoč). V kolikor se starši nočejo odzvati na predloge šole glede iskanja zunanje pomoči, je šola dolžna nesodelovanje oziroma problematiko posredovati za to pristojnim inštitucijam.

Svetovanje in usmerjanje učencev pomaga učencem, da:

- **oblikujejo lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje;**
- **organizirajo svoje delo (šolsko, prostočasno), da so učinkoviti in uspešni;**
- **spremljajo in vrednotijo svoje delovanje in posledično svojo uspešnost;**
- **razmišljajo in presojaajo o svojem vedenju in vedenju oziroma ravnanju drugih ljudi (otrok in odraslih);**

- prevzemajo odgovornost in sprejmejo posledice svojih dejanj;
- se zmorejo vživeti v druge;
- opazujejo svoja občutja, razmišljanja in vedenje;
- razumejo vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih;
- konstruktivno rešujejo probleme in konflikte;
- ustrezno ravnaajo v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, tesnoba, zaskrbljenost, jeza, žalost,
- občutki sramu ali krivde, konflikti, apatičnost, doživljanje neuspehov, depresija;
- v stiski poiščejo pomoč;
- razvijajo realno podobo o sebi in samospoštovanje;
- dosegajo cilje, ki jih zastavi šola;
- razvijajo ustrezen odnos do drugih živih bitij ter narave.

Ko šola učence usposablja za doseganje zgoraj navedenih ciljev, je svetovanje preventivno. Svetovanje se izvaja tudi pri reševanju problemov, ki so posledica nespoštovanja drugih ter kršitev šolskih pravil. Pri tem je pomembno ustvarjanje klime, v kateri se konflikti uporabljajo za krepitev prakse sporazumevanja in iskanja kompromisov. To je tudi dobra priložnost za ustvarjanje kulture medsebojnega poslušanja in sporazumevanja.

Posebne oblike svetovanja in sporazumnega reševanja medsebojnih problemov in sporov so **osebni svetovalni pogovori, restitucija in mediacija**.

5.3.1. Osebni svetovalni pogovori

Zelo pomembni so osebni svetovalni pogovori učiteljev, svetovalnih delavcev ali drugih pedagoških delavcev z učenci, še posebej s tistimi, ki imajo probleme. So učinkovit način za vzpostavljanje medsebojnega zaupanja, katero je potrebno za uspešno svetovanje.

V pogovoru pedagoški delavec učencu pomaga uvideti njegove potrebe in motive ravnanj ter povezanost ravnanj z njihovimi posledicami. Pomaga mu torej pri presojanju lastnega vedenja z vidika učinkovitosti in etične sprejemljivosti, pri ugotavljanju posledic njegovih ravnanj zanj in za druge. Pedagoški delavec učencu tudi ponudi pomoč pri iskanju uspešnih in etično sprejemljivih vedenj, s katerimi bo lahko učenec uspešno zadovoljil svoje potrebe in interese ter pri načrtovanju potrebnih sprememb.

Svetovalnemu pogovoru lahko sledi dogovor med učencem, starši in strokovnim delavcem ali vodstvom šole ter različne oblike pomoči učencem. Na takšen dogovor se posledično navezujejo cilji, odgovornost in doslednost sodelujočih.

5.3.2. Restitucija

Svetovanje in usmerjanje predvideva tudi restitucijo, ki je pravzaprav metoda poravnave povzročene škode. Pri tem ne gre prvenstveno za poravnavo materialne škode, čeprav tudi ta ni izvzeta, pač pa gre v večji meri za povračilo škode, ki jo učenci povzročijo posamezniku ali skupini otrok, na etičnem, socialnem in psihološkem področju.

Pri restituciji mora biti poravnava smiselno povezana s povzročeno etično, psihološko, socialno ali materialno škodo. Kadar učenec ne more poravnati škode neposredno, jo lahko nadomesti na področju, na katerem je bila škoda povzročena.

5.3.3. Mediacija

Mediacija se izvaja ob konflikth med dvema ali več učenci oz. osebami. V sporih med dvema učencema: učitelj, ki intervenira, razrednik, svetovalna služba, ravnatelj, ostali strokovni delavci.

V sporih med več učenci: učitelj, ki intervenira, razrednik, svetovalna služba, ravnatelj, ali drugi strokovni delavec z ustreznim znanjem za izvajanje mediacije.

Pogoji, ki morajo biti izpolnjeni so strokovna presoja strokovnega delavca, da je to najustreznejši način reševanja soglasje in pripravljenost obeh učencev v rešitev spora in v aktivno sodelovanje, da se izvaja se v posebnem prostoru, kjer ni drugih učencev ali motečih elementov.

5.4. Vzgojni ukrepi

Vzgojni ukrepi so podrobneje opredeljeni v Pravilih šolskega reda OŠ Spodnja Šiška. Pri izrekanju vzgojnih ukrepov je potrebno upoštevati načelo sorazmernosti. Med vzgojne ukrepe sodijo tudi svetovanje, mediacija in restitucija.

Ob izrekanju vzgojnih ukrepov je potrebno voditi evidenco, ki jo podrobneje določajo Pravila šolskega reda. Učencu se lahko pripravi tudi vzgojni načrt.

V primeru, da vzgojni ukrep pri učencu ni dosegel namena ali učenec ne izvršuje dogovorov ali nalog dodeljenih z vzgojnim ukrepom, lahko šola učencu izreče vzgojni opomin v skladu s 60.f členom ZOsn.

6. SODELOVANJE S STARŠI

Načelo sodelovanja s starši in usklajenosti pristopa šole in staršev po pojasnilih iz priporočil izhaja iz dejstva, da starši nosijo pomemben delež odgovornosti za otrokov razvoj in napredek. Za kvalitetno sodelovanje staršev s šolo so na voljo vsi pedagoški delavci: razredniki, učitelji posameznih predmetov, učitelji podaljšanega bivanja, šolska svetovalna služba in vodstvo šole.

Starši so dolžni aktivno sodelovati pri razreševanju otrokove problematike.

Staršem sproti posredujemo zanje pomembne informacije.

6.1. Oblike in načini sodelovanja s starši

Oblike obveščanja:

- pisna obvestila;
- govorilne ure;

- **roditeljski sestanki;**
- **spletna stran šole;**
- **predavanja za starše;**
- **skupna srečanja in prireditve;**
- **skupni projekti.**

Šola starše obvešča ustno, pisno in elektronsko (spletna stran, eAsistent).

6.2. Odgovornost učiteljev

- **obveščanje staršev;**
- **sodelovanje s starši;**
- **spoštovanje različnosti;**
- **spoštljiva komunikacija;**

6.3. Odgovornost staršev

- **redno sodelovanje s šolo;**
- **redno obveščanje ob izostankih in spremembah osebnih podatkov;**
- **sodelovanje pri reševanju vzgojne problematike in drugih težav;**
- **skrb za pripomočke potrebne za pouk;**
- **skrb in pomoč učencem pri navajanju na samostojno in odgovorno delo;**
- **spoštovanje različnosti;**
- **spoštljiva komunikacija.**

7. SPREMLJANJE IN EVALVACIJA

Uresničevanje vzgojnega načrta se spremlja na podlagi informacij in izkušenj pri vzgojnem delovanju preko;

- **sprotnega vrednotenja dela oddelčnih skupnosti;**
- **ugotovitev pri izrekanju in vodenju postopkov;**
- **pogovorov s starši in učenci;**
- **strokovnih razprav med strokovnimi delavci;**
- **sestankov s starši, sveta staršev, sveta zavoda;**
- **anket;**
- **pohval in pripomb.**

Na podlagi ugotovitev med spremljanjem uresničevanja vzgojnega načrta se pripravi letna evalvacija, ki se predstavi in sprejme na svetu zavoda. Evalvacija je podlaga za morebitne spremembe vzgojnega načrta in pravil šolskega reda.

8. SPREJEM VZGOJNEGA NAČRTA

Pri pripravi vzgojnega načrta sodelujejo strokovni delavci šole, učenci i starši. Vzgojni načrt se lahko spreminja in dopolnjuje.

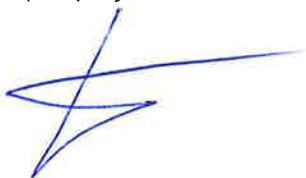
Vzgojni načrt sprejme svet šole po postopku, kot je določen za letni delovni načrt.

Vzgojni načrt je bil obravnavan na konferenci učiteljskega zbora OŠ Spodnja Šiška dne , 5. 11. 2024 na sestanku skupnosti učencev dne 17. 9. 2024, na redni seji Sveta staršev OŠ Spodnja Šiška dne 7. 11. 2024.

Vzgojni načrt je bil obravnavan in sprejet na redni seji Sveta zavoda OŠ Spodnja Šiška dne 18. 11. 2024.

Veljati začne naslednji dan po sprejemu na Svetu zavoda OŠ Spodnja Šiška.

Franci Hočevar, ravnatelj

Zdenka Košnik, predsednica Sveta zavoda OŠ Spodnja Šiška

